

RUKKILILL

Nr. 12

Murtud Rukkilille Ühingu teataja

September 2008

Lepasta lehed lähevad,
toomingast tuulil tuiskavad,
alanevad haabadesta,
taganevad tammedesta,
varisevad vahterasta,
pudenevad pihlakasta,
kaovad udus sügisesse.

Minu isamajakene...

Kes pole seda laulnud või kuulnud! Kodust algab kõik, kodu ja pere on lahutamatud. Kõige kallim on isakodu ja tähtis on enda rajatud kodu. Üks hirmsamaid asju on kodu kaotamine. Seda mõistab see, kes on selle üle elanud. Mõnistes on ainulaadne mälestusmärk Eesti kodule, võõrvõimude poolt hävitatud kodudele. See pole ühe pere ja kodu traagika, vaid terve Eesti traagika. Juhatage ikka külalisi sinna! Me ei pea hābenema oma minevikku. Oli, mis oli, tuleb edasi elada ja mitte kanda südames viha. Ärge võtke kelleltki vägivaldselt kodu ja ärge isegi osalege selles!

Rukkilille päev

16. augustil toimus Võrumaal Mõnistes Rukkilille päev. Esialgelt oli üritus planeeritud läbi viia sealses renoveeritud

rahvamajas, aga kuna hommikune tihed vihmase duu asendus päikeselise ja sooja ilmaga, viidi päev läbi mälestuskompleksi

juures. Rukkilille päev toimus sellel aastal esimest korda, kuupäev valiti rukkimäärpäeva järgi. Ürituse läbiv teema oli kodu tähtsus ja säilitamine. Teema oli osalejate jaoks väga tähtis, sest enamik osalejaid olid represseeritud, kes kord juba oma kodu kaotanud. Kohaletulnud rahvast tervitas ja tegi sissejuhatuse Mõniste vallavanem Tõnu Lindeberg. Seejärel oli sõna Murtud Rukkilille Ühingu esimehel Enno Uibol, kes rääkis kodu tähtsusest läbi aegade ja selle turvalisusest. Hr Uibo luges ette ka ühingu patrooni Urmas Reinsalu läkituse, kes ise kahjuks osaleda ei saanud. Muusikalise tervituse tegi Seto kuningriigi koor, mis esines pika temaatilise kavaga. Kohalolijatest võttis sõna Urve Viksi, kes rääkis, kui oluline on tema ja ka teiste represseeritute jaoks taoline kokkusaamine. Ta rõhutas ka seda, et Rukkilille päeva peaks muutma traditsiooniks. Peale ametlikku osa said kõik tunda end vabalt, pidada murul piknikku ja keha kinnitada.

Lugeja kirjutab

Murtud Rukkilille Ühingu tegemistest.

Viis aastat on möödunud, mil pandi ühinguale alustugi Paides. On kaasaatud 1941. a juunis ja 1949. a märtsis küüditatuid ning teisi kommunistist kannatanuid. KGB ohvreid kipub järjest vähemaks jääma, peamiselt 1941. a kontingendist. Oleme 1949. a küüditatutega sulanud üheks pereks. Sügavalt soe tunne valdab, kui meie, tõmbi astumisega ja kõva kuulmisega, saame ühingu üritustele kaasa sõita. Siinjuures lubage mul kummardada meie Murtud Rukkilille Ühingu ääretule töökusele ja püüdlusele tuua päikesekiiri meie päevadesse!

3. juulil 2008. a peeti Viljandimaal Olustvere lossis konverents. Esinejate kõned olid seotud tänapäeva aktuaalsete küsimuste ja ettepanekutega. Vahepeal paluti osa võtta maitsvast lõunasöögist, mis oli valmistatud Olustvere kokandusõpilaste poolt. Meeldiva mälestuse jättis organiseerimine. Lõpuks tänati eestvedajaid rohkete lilledega. Ei oldud kitsi tugeva aplausiga kiitma Enno Uibot ja Viljandi eestvedajat Ene Juurikut.

Meil, aktiivsetel siberlastel, jätkus energiat, et sõita 12. juulil plaanilt Viinistusse Jaan Manitski maaligaleriid imetlema. Teel peatusime Roosna-Alliku ja Albu mõisates. Meie kodumaal leidub huvitava ajaloo ja arhitektuuriga ehitisi, enamjaolt renoveeritud, teostajateks kunstikooli õpilased või kunstnikud. Töö käigus pannakse rõhku äärmise ligiläheduse säilitamisele. Võrratu! Peale mõningat ekslemist jõudsime Kuusallu. Asetasime lilled represseeritute mälestuseks nii keskväljakul kui kalmistul asuvate mälestusmärkide jalamile. Peale lõunapausi Näkiällika talu tööriistamuseumis jätkasime teed Viinistusse. Meie kodumaa on kaunis, nii et igati põhjendatud on ütlemine, et enne Pariisi tasub Nuustakul ära käia! Selle reisi võimalikkuse eest võlgname tänu Enno Uibole ja Erele, kes jäädvustas fotodel meie sõitu. Maitsva marjakooigi, magusate vaarikate ja termostes kohvi eest ütlemine aitäh Laur Sitsile ja ta perele. Laur Sits saatis meid Viinistust Kuusaluni, jutustades huvitavalt nõukogudeaegsetest asustatud paikadest. Olge tervitatud, tulge Mulgimaale, olete alati oodatud!

Viljandi Rukkililled

**Moja Konno
1941. a küüditatu**

Väga menukaks kujunes rahvusliku muusika ansambel Kuusalust, mis pani oma muusikariistade ja lauluga laulma ja tantsima ka represseeritud. Kohaletlunud kümnekonnale lapsele korraldati joonistusvõistlus, teemaks "Kodu". Noorim osaleja oli kolmeaastane. Kõik joonistused said premeeritud koolitarvete ja maiustustega. Peale üritust osalejatelt emotsioonide kohta küsides saadi ainult positiivseid vastuseid.

Represseeritud käsikäes laulu ja tantsuhoos

Noored kunstnikud tegutsemas

Osalejad leidsid, et taoline kokkusaamine andis neile väga palju. Kes sai kokku oma vanade tuttavatega, kellega ühiselt vanu aegu meenutati, kes sai päevaks välja linnakärast, et veeta päev looduskauis kohas, aga kõigi ühine arvamus oli, et selline päev peab jätkuma.

Ere Uibo

Ühingu patrooni Urmas Reinsalu läkitus Rukkilille Päevaks.

Armsad kokkutulnud

Tänane päev viib kokku meie rahva mineviku ja gruusia rahva oleviku. Mõeldes ülekohtule, mida saadeti korra eesti rahva kallal, on meie kõigi südames tänastel päevadel Gruusias toimuv.

Meie kohus on uurida ja mälestada eesti rahva minevikku ning anda täpsed juriidilised hinnangud juhtunule. Meie kohus on maailma tuleviku ja õigluse võidukäigu huvides anda selged vastused sellele, mis juhtus rahvusvahelise õiguse järgi Vene-Gruusia sõjas.

Eesti juristid moodustasid sel nädalal juriidilise ekspertkomisjoni Vene-Gruusia sõja rahvusvahelise-õiguslikuks analüüsiks, hindamaks ka võimalikke inimõiguste rikkumisi. Komisjoni tööd juhib Allar Jõks.

Meie komisjon seab eesmärgiks töö tuvastamise ja hinnangute andmise. Töö kaitseks peamegi täna ühiselt ja vapralt koonduma.

Kaitstes tõe maailmas, kaitseme nõnda ka Eesti kodu ja Eesti peresid. Elagu vaba Eesti ja vaba Gruusia!

Urmas Reinsalu

Pöördumine

Represseeritute konverentsil "Rõhutud Aegade Päev" vastuvõetud pöördumine vabariigi valitsusele, 3. juulil 2008.a. Olustvere lossis. Valdav enamus represseeritutest on saanud pöördumatud tervisekahjustused Siberi vangilaagrites. Vaatamata kehtestatud soodustustele pole kõigil kulude tasumine jõukohane ega sotsiaalne olukord kiita. Seoses sellega esitame järgmised ettepanekud:

1. Vabastada represseeritud isiku see pensioniosa tulumaksust, mida arvestatakse Siberis oldud aastate pealt.

2. Toetada riigelarvelistest vahenditest represseeritute pansionaadi väljaehitamist. Ühingu on algatanud pansionaadi loomist eelkõige abi vajavatele represseeritutele ja vabadusvõitlejatele.

Pöördumine on konverentsil heaks kiidetud.

**Enno Uibo
Murtud Rukkilille Ühingu
juhataja esimees**

**Eve Sits
Konverentsi
juhataja**

Pöördumisele tuli Riigikantselei Peaministri Büroolt kirjaga nr. 2-2.1/08-04912 02.09.2008.a. positiivne hinnang.

Konverents Olustveres

3. juulil toimus Viljandimaal Olustvere lossis Murtud Rukkilille Ühingu viies konverents "Rõhutud Aegade Päev". Kon-

kordselt toetati ühingu riigieelarvest ja hr Reinsalu rõhutas selle toetuse jätkumise vajalikkust. Toomas Alatalu kõneles

Represeeritud lossi ees

verentsi avakõnes rääkis esimees ühingu tegevusest viie aasta jooksul. Ta võrdles Murtud Rukkilille Ühingu rahvuslillega – väike, aga visa vaatamata kõigile eluraskustele. Veel juhtis ta tähelepanu sellele, et ajaloos puudub seaduspärasus ja ta laseb ennast tõlgendada vastavalt olukorrale ja vajadusele. Seega kui kindlad võime me olla, et midagi minevikurepressioonide sarnast ei kordu?

Riigikogu liige Inara Luigas rääkis Riigikogu tööst ja sellest, kuidas eelnõust saab seadus. Ühingu patroon Urmas Reinsalu rõhutas, kui vajalik on säilitada meelevõime ja seista oma õiguste eest, taganemata oma põhimõtetest. Esma-

muutustest, mis on kaasnud Euroopa Liidu laienemisega itta.

Tarmo Loodus tõi välja probleemi, et rahva tähelepanu juhitakse kõrvale olulisest ja edastatakse selekteeritud informatsiooni. Veel rääkis hr Loodus, kui vajalik on noorte isamaaline kasvatus ja sõjalise algõppe sisseseadmine koolides. Tiina Oraste toetas pansionaadi rajamist eelkõige omavalitsuse piirides. Konverentsil võeti vastu pöördumine, mille luges ette noortekogu esindaja Ere Uiho. Pöördumine pälvis osalejate heakskiidu ning anti üle Urmas Reinsalule, kes edastab selle valitsusele.

MRÜ

Rubriik: Üks küsimus

Kui kindlad olete oma tulevikus?

Enda pärast väga ei muretsegi aga kõige raskem on ikkagi noortel peredel, kes oma elu alustavad. Alati tuleb olla optimistlik, mitte viriseda ja loota paremat. Kahjuks aga kaldun arvama, et kui meie riik samamoodi edasi jätkab pole seda paremat kuskilt tulemas.

-Valve Võrumaalt

Kindlust eriti pole. Eesti iive on negatiivne ja meid jääb aina vähemaks. Seega mure on eesti rahva saatuse pärast. Muidugi suurt muret valmistab ka meie idanaaber.

-Urve Tihemetsast

Suhtun hästi, kindlustunne on olemas. Olen optimistlik, sest ühing ja sõbrad toetavad ja elu on parem kui vene ajal. Ka tervis peab vastu ja see ongi ju kõige tähtsam.

-Evi Tartust

Naljanurk:

Metsavend muheleb

Kes ei tööta, see ei söö

Väide, et metsavennad ainult röövimisest elasid, ei pea paika. Oli see nüüd jultumus või julgus, aga üks nutikas metsavend töötas sellel keerulisel ajal isegi N metsamajandis metsaülemena. Töö jooksis, plaanid ületatud ja aruanded esitatud. Palka ka saadi ja inimesed rahul. Ainult nuhid ei saanud magada. Lõpuks koputati, kuhu vaja. Helistati metsaülemale, et tulevad seltsimehed aruandeid kontrollima ja kästi kohal olla. Kui kostus sõidumasinaga häält, läks metsaülem kabinetist välja ja suundus piki koridori välisukse poole. Peos paberilehed ja pliats kõrva taga nagu korralikult ametnikul. Kui metsaülem jõudis kohakuti kahe küllalisega, küsis üks nendest, et kus metsaülem kabinetis asub. „Koridori lõpust paremale ja kolmas uks.“ Noored mehed suundusid edasi, metsaülem väljus õue. Seal seisis sõidumasin Willis, mille juht tegi suitsu. „Sind paluti kiiresti appi!“ kamandas metsaülem sõdurist autojuhti. See pani kirsade klobiseses kontorisse. Metsaülemast metsavend istus masinasse, tegi elu kiireima kohaltvõtu ja kadus kodumaa metsade varju. Riikliku metsavarumise aruanne jäi õigeaegselt esitamata ja masin kah kadunud takkaotsa. Vot tebe ras!

Politruk pajatab

Inimene ei ela ainult leivast. See käib ka politrukide kohta. Sellel keerulisel ajal - sõja ja küüditamise vahel - juhtus nii mõndagi. Ühte märgitud peret käidi väga sageli läbi otsimas. Otsiti kadunud perepöega, kes ei tahtnud „kommudega“ koostööd teha. Iga otsimise järel leidis pererahvas, et midagi oli kadunud. Eriti oldi huvitatud kummutisahtlitest ja aidas olevast riidekirjast. Nii kadusid järk-järgult laulatusõrmused ja muud asjad, mida sai põue või taskusse torgata. Peres oli väike tüdruk, kellele vennas kinkis sünnipäevaks rohelistest helmestest kaelakee. Järjekordsel läbiotsimisel oli politrukil lisaks oma meestele kaasas ka naine ehk „seltsimees emamiilits“. See olend tundis sügavat huvi kummutil oleva karbi vastu, kus hoiti nõo ja nõelu. Tüdruku nähes pigistas naisterahvas lapse helmekesed pihku ja siis tasku. See tüdruk on praegu kaheksakümnendal aastal lähenev proua, aga ikka on tal meeles vanema venna kinkitud rohelistest klaashelmed. Kui ilusad nad olid. Pere küüditati kui rahvavaenlane Siberisse. Politruk tegi enda meelest heateo, muidu oleks ehk veel kulakuks ka tembeldatud. Hakka või vabadusvõitlejaks pidama ka neid läbiotsijaid!

Mis on taastusravi?

Taastusravi on suunatud häirunud funktsioonide taastamisele, säilitamisele või puudega kohanemisele. Tegu on töövõimet või toimetulekut taastava raviga. Taastusravi tehakse nii ambulatoorselt (haiglaväliselt) kui statsionaarselt (haiglas).

Taastusravi vajalikkuse määrab arst. Tavaliselt suunab patsiendi taastusravi vastuvõtule perearst, kuid seda võivad teha ka teised arstid (nt neuroloog või traumatoloog). Seejärel otsustab taastusarst, kas taastusravi on näidustatud ning millised protseduurid on patsiendile vajalikud. Kuid ka teiste erialade arstid (näiteks neuroloogid) määravad mõningaid taastusravi protseduure oma patsientidele.

Taastusravi rahastab nii haigekassa kui ka teatud juhtudel sotsiaalkindlustusamet. Viimase poole tasub pöörduda juhul, kui tegemist on puudega või represseeritud isikuga. Sotsiaalkindlustusametiga saab ühendust infotelefonil 16106 või aadressil ska@ensib.ee

Milliste teenuste eest tasub haigekassa?

Haigekassa tasub taastusravi eest, kui see on osutatud kindlustatule meditsiinilisel näidustusel. Viimase olemasolu väljendab raviarsti saatekiri taastusarsti vastuvõtule. Intensiivseks statsionaarseks taastusraviks, mille eest haigekassa tasub 100%, on vajalik justnimelt taastusarsti suunamine, 20-protsendilise omaosalusega funktsioone toetavale statsionaarsele taastusravile võivad suunata ka teised arstid.

Eesti Haigekassa tasub nende taastusravi teenuste eest, mis on kantud haigekassa tervishoiuteenuste loetellu ning loetelus nimetatud tingimustel. See tähendab seda, et mitmete teenuste juures on täpsustatud diagnoos või seisund, mille puhul osutatakse taastusravi haigekassa kulul ning osutatavale teenusele võib olla seatud ajaline või koguseline piirang.

Ambulatoorse taastusravi korral tasub haigekassa näiteks selliste teenuste eest nagu:

- füsioteraapia;
- tegevusteraapia;
- psühholoogiline kompleksuuring;
- psühhoterapiaseanss ja/või logopeedia-

line protseduur;

- massaaž halvatuses haigele;
- raviujumine (liikumishäiretega haigele või liikumispuudega lapsele);
- ravivõimlemine (sh basseinis);
- mudaravi (reumatoidse polüartriidi, Behterevi haiguse ning väljendunud liigesejäikusega haigele);
- raviseanss külmvõimlemiskambris.

Statsionaarset taastusravi vajavad reeglina patsiendid raske haiguse või trauma järgselt.

Statsionaarne taastusravi jaguneb kaheks:

- intensiivne taastusravi ja
- funktsioone toetav taastusravi.

Intensiivse taastusravi osutamisel patsiendil omaosalust ei ole, küll aga võib raviarst patsiendilt küsida voodipäevatasu 25 krooni päevas 10 voodipäeva eest. Selle teenuse puhul on ravipäevade arv piiratud, sõltuvalt haigusest või seisundist võib ravi kesta 14-24 päeva.

Intensiivset taastusravi osutatakse haiglas näiteks järgmistel juhtudel:

- ägeda haiguse, trauma või operatsiooni järgne selja- või peaajukahjustus kaasneva mõõduka või raske funktsioonihäirega;
- ägeda haiguse, trauma või operatsiooni järgne perifeerne halvatus kaasneva mõõduka või tugeva liikumishäirega;
- vaagna hulgimurdude ja ebastabiilsete lülisamba murdudega kaasnev mõõdukas või tugev liikumishäire;
- ägeda südamelihaseinfarkti või südameveresoonte operatsiooni järgne seisund kaasneva mõõduka või raske funktsioonihäirega jne.

Nimetatud juhtudel on piiriks kuni 6 kuud ägeda haigestumise algusest.

Funktsioone toetava taastusravi osutamisel tasub haigekassa 80% voodipäeva maksumusest. Omaosalusena võib raviarst patsiendilt võtta 20% voodipäevahinnast ehk 140,4 krooni ühe päeva kohta ja voodipäevatasu 25 krooni päevas 10 voodipäeva eest.

Funktsioone toetavat taastusravi tehakse haiglas näiteks järgmiste krooniliste haigusseisundite ja nende ägenemiste korral:

- tugiliikumisaparaadi kroonilised põletikulised ja degeneratiivsed haigused mõõduka või tugeva funktsioonihäirega ning sellest tingitud liikumishäirega;
- pehmete kudede kootumisest tingitud mõõdukas või tugev liikumispiiratus;
- proteesimise ja tugiliigesaparaadi operatsioonide või trauma järelseisundid mõõduka või tugeva funktsioonihäirega;
- kroonilised obstruktiivsed kopsuhaigused väljendunud hingamispuudulikkusega;
- närvi- ja lihashaigused kas tsentraalsest või perifeersest halvatuses tingitud mõõduka või tugeva funktsioonihäirega või väljendunud lihasatroofiaga;
- tüsistunud I tüüpi diabeet polüneuropaatiast tingitud mõõduka või tugeva funktsioonihäirega;
- tugevate tasakaaluhäirete ja/või ataksia-tega kulgevad haigusseisundid.

Statsionaarse taastusravi osutamisel haiglas saab inimene taastusravi protseduure, mis on eespool loetletud ambulatoorse taastusravi all, kuid täpse raviplaanini koostab ja protseduurid määrab teda raviv taastusarst. Lisaks voodipäevale maksab haigekassa inimese taastusravil oleku ajal ka mõnede vajalike analüüside ja uuringute eest.

Sanatoorne ravi

Sageli tuntakse huvi ravi vastu sanatooriumis. Sanatoorse ravi eest haigekassa ei maksa, kuna sanatooriumitel puudub tegevusluba statsionaarse taastusravi osutamiseks. Haigekassal on üksikute sanatooriumitega leping ambulatoorse taastusravi eest tasumiseks, kuid neid teenuseid osutavad ka teised raviarstid.

Eesti Haigekassa

Fotod: Ere Uibo

Murtud Rukkilille Ühing teeb kokkuvõtteid küüditatute töötamisest ja õppimisest Siberis. Palume soovi korral saata toimetuse aadressil andmed, kus, millal ja kui kaua töötasite või õppisite, olles Siberis. Kui on teada, võiks lisada ka antud majanduspiirkonna praeguse nimetuse ja seisukorra. Kaalumisel on nõude esitamine Venemaa veel tegutsevatele ettevõtetele, kus represseeritud sunnitööd tegid.